

Μία συγκλονιστική διήγηση του Φώτη Κόντογλου

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Του Φώτη Κόντογλου

Τῇ Λαμπροδευτέρᾳ τὸ βράδυ, περασμένα μεσάνυχτα, πρὶν νὰ πλαγιάσω γιὰ νὰ κοιμηθῶ, βγῆκα στὸ μικρὸ περιβολάκι ποὺ ἔχουμε πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι μας, καὶ στάθηκα γιὰ λίγο, κοιτάζοντας τὸ σκοτεινὸ οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα.

Σὰν νὰ τὸν ἔβλεπα πρώτη φορά. Μοῦ φάνηκε πολὺ βαθύς, καὶ σὰν νὰ ἐρχότανε ἀπὸ πάνω μία μακρινὴ ψαλμωδία. Τὸ στόμα μου εἶπε σιγανά: «Υψοῦτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ». Ἕνας ἁγιασμένος γέροντας μοῦ εἶχε πεῖ μία φορὰ πὼς κατὰ τοῦτες τὶς ὥρες ἀνοίγουνε τὰ οὐράνια. Ὁ ἀγέρας μοσκοβολοῦσε ἀπὸ τὰ λουλούδια κι ἀπὸ τὰ ἁγιοχόρταρα, ποὺ ἔχουμε φυτέψει. «Πλήρης δ' οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης τοῦ Κυρίου».

Θὰ στεκόμουνᾶ ἔχει πέρα μοναχὸς ὡς τὸ ξημέρωμα. Σὰν νὰ μὴν εἶχα σῶμα, μήτε κανένα δεσμὸ μὲ τὴ γῆ. Ἀλλὰ συλλογίστηκα μήπως ξυπνήσει κανένας μέσα στὸ σπίτι καὶ ἀνησυχήσουνε ποὺ ἔλειπα, καὶ γι' αὐτὸ μπῆκα μέσα καὶ ξάπλωσα.

Δὲ μὲ εἶχε θολώσει καλὰ-καλὰ ὁ ὕπνος, δὲν ξέρω ἂν ἤμουνᾶ ξυπνητὸς ἢ κοιμισμένος, καὶ βλέπω μπροστά μου ἕναν ἄνθρωπο μὲ ἀλλόκοτη ὄψη. Ἦτανε κατακίτρινος, σὰν πεθαμένος, μὰ τὰ μάτια του ἦτανε σὰν ἀνοιχτὰ καὶ μ' ἔβλεπε

τρομαγμένος. Τὸ πρόσωπό του ἦτανε σὰν μάσκα, σὰν μούμια, μὲ τὸ πετσί του γυαλιστερά, μαυροκίτρινο, καὶ κολλημένο στὸ νεκροκέφαλο μὲ ὅλα τὰ βαθουλώματα. Κοντανάσαινε σὰν λαχανιασμένος· στό 'να χέρι του βαστοῦσε κάποιο παράξενο πράγμα, πὺ δὲν κατάλαβα τί ἦτανε, καὶ μὲ τ' ἄλλο ἔσφιγγε τὸ στήθος του, λὲς καὶ πονοῦσε.

Ἐκεῖνο τὸ πλάσμα μ' ἔκανε ν' ἀνατριχιάσω. τὸ κοίταζα, καὶ μὲ κοίταζε, δίχως νὰ μιλήσει, σὰν νὰ περίμενε νὰ τὸ γνωρίσω. Καὶ στ' ἀλήθεια, μ' ὅλο πὺ ἦτανε τόσο ἀλλόκοτο, σὰν νὰ μοῦ εἶπε μία φωνή: «Εἶναι ὁ τάδε!». Μόλις ἄκουσα τὴ φωνή, τὸν γνώρισα ποιὸς ἦτανε. Τότε κι ἐκεῖνος ἄνοιξε τὸ στόμα του κι ἀναστένανε. Μὰ ἡ φωνή του σὰν νὰ ἐρχότανε ἀπὸ πολὺ μακριά, σὰ νὰ 'βγαίνει ἀπὸ κανένα βαθὺ πηγάδι.

Ἐβλεπα πὺς βρισκότανε σὲ μία μεγάλη ἀγωνία, κι ὑπόφερα κι ἐγὼ μαζί του. Τὰ χέρια του, τὰ πόδια του, τὰ μάτια του, ὅλα φανερώνανε πὺς βασανιζότανε. Ἀπάνω στὴν ἀπελπισία μου, πῆγα κοντά του νὰ τὸν βοηθήσω, μὰ ἐκεῖνος μοῦ 'κανε νόημα μὲ τὸ χέρι του νὰ σταματήσω.

Ἀρχισε νὰ βογκᾷ, μὲ τέτοιον τρόπο, πὺ πάγωσα. Ἐπειτα μοῦ λέγει: «δὲν ἦρθα, μὲ στείλανε. Ἐγὼ ὀλοένα τρέμω! Βρίσκομαι σὲ ζάλη μεγάλη. Παρακάλεσε τὸν Θεὸ νὰ μὲ λυπηθεῖ. Θέλω νὰ πεθάνω, μὰ δὲ μπορῶ. Ἄχ! Ὅσα ἔλεγες βγήκανε ἀληθινά. Θυμᾶσαι, λίγες μέρες πρὶν πεθάνω, πὺ ἦρθες στὸ σπίτι μου καὶ μιλοῦσες γιὰ θρησκευτικά; Ἦτανε καὶ δυὸ ἄλλοι φίλοι μου, ἄπιστοι κι αὐτοὶ σὰν κι ἐμένα. Ἐκεῖ πὺ μιλοῦσες, ἐκεῖνοι χαμογελοῦσανε. Σὰν ἔφυγες, μοῦ εἶπανε: Κρίμα, νὰ 'χει τέτοιο μυαλό, καὶ νὰ πιστεύει στὶς ἀνοησίες πὺ πιστεύουνε οἱ γριές! Μία ἄλλη μέρα, σοῦ εἶχα πεῖ ὅπως καὶ πολλὲς ἄλλες φορές: «Βρὲ Φ., μάζευε λεφτά, θὰ πεθάνεις στὴν ψάθα. Βλέπεις ἐγὼ πόσα ἔχω, καὶ πάλι θέλω κι ἄλλα».

Τότε μοῦ εἶπες: «Ἐχεις κάνει συμβόλαιο μὲ τὸν χάρο πὺς θὰ ζήσεις τόσα χρόνια πὺ θέλεις, γιὰ νὰ καλοπεράσεις στὰ γερατειά σου;». Σοῦ λέγω ἐγὼ: «Θὰ δεῖς πόσο χρόνο θὰ πάγω! Τώρα εἶμαι ἐβδομήντα πέντε. Θὰ περάσω τὰ ἑκατό. Ἐχω ἐξασφαλίσει τὰ παιδιὰ μου, ὁ γιὸς μου βγάζει λεφτά πολλά, τὴν κόρη μου τὴν πάντρεψα μ' ἕναν πλούσιο ἀπὸ τὴν Ἀβησσυνία, ἐγὼ κι ἡ γυναίκα μου ἔχουμε καὶ παραέχουμε.

Ὅχι σὰν κι ἐσένα, πὺ ἀκοῦς αὐτὰ πὺ λὲν οἱ παπάδες Χριστιανικὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν. Τί θὰ βγάλεις ἀπὸ τὰ Χριστιανικὰ τὰ τέλη; Παρᾷ νὰ 'χεις στὴν τσέπη σου, καὶ μὴ σὲ μέλει. Ἐγὼ νὰ δώσω ἐλεημοσύνη; καὶ γιατί ἔκανε φτωχοὺς ὁ πολυεύσπλαχνος Θεός σας; γιὰ νὰ τοὺς θρέφω ἐγὼ; Ἄμ βάζουνε ἐσᾶς καὶ ταΐζετε τοὺς τεμπέληδες, γιὰ νὰ πᾶτε στὸ Παράδεισο! Ἀκοῦς ἐκεῖ Παράδεισο; Ἐγὼ ξέρεις πὺς εἶμαι γιὸς παπᾶ, καὶ τὰ γνωρίζω καλὰ αὐτὰ τὰ κόλπα. Μὰ νὰ τὰ πιστεύουνε αὐτὰ οἱ μικρόμυαλοι. Ὅχι ὅμως κι ἐσύ, πὺ ἔχεις τέτοια σπουδὴ, καὶ νὰ πᾶς χαμένος. Ἐσύ, ὅπως πᾶς, θὰ πεθάνεις πρὶν ἀπὸ μένα, θὰ πάρεις καὶ στὸ λαιμό σου

τὴν οἰκογένειά σου. μὰ ἐγώ, σοῦ λέγω καὶ σοῦ ὑπογράφω, σὰν γιατρός, πὺ εἶμαι, πὺς θὰ ζήσω ἑκατὸ δέκα χρόνια».

Λέγοντας αὐτά, στριφογύριζε ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, σὰν νὰ ψηνότανε ἀπάνω σὲ καμιὰ σκάρα, βγάζοντας κάτι μουγκρίσματα ἀπὸ τὸ στόμα του: «Ἄχ! Οὐχ! Οὐ! Οὐ! Οὐ! Οὐ! Χοῦ!»

Ἡσύχασε γιὰ λίγο καὶ ξαναεῖπε: «Αὐτὰ ἔλεγα, μὰ σὲ λίγες μέρες πέθανα! Πέθανα κι ἔχασα τὸ στοίχημα! Τί ταραχή! Τί τρομάρα τράβηξα!

Σαστισμένος, μία βουλίαζα καὶ μία ἀνέβαινα ἀπάνω, καὶ φώναζα: Ἐλεος! μὰ κανέννας δὲν μ' ἄκουγε. Ἐνα ρεῦμα μὲ κλωθογύριζε σὰν νὰ ἴμουνα κανένα ψόφιο ποντίκι. Τί τράβηξα ὡς τὰ τώρα, καὶ τί τραβῶ. Τί ἀγωνία εἶναι αὐτή!

Ὅλα ὅσα ἔλεγε βγήκανε ἀληθινά. τὸ κέρδισες τὸ στοίχημα. Ἐγώ, τότε πὺ βρισκόμουνα στὸ κόσμο πὺ ζεῖς, ἤμουνα ὁ ἔξυπνος. Ἦμουνα γιατρός, κι εἶχα μάθει νὰ μιλῶ καὶ νὰ μ' ἀκοῦνε, νὰ κοροϊδεύω τὴ θρησκεία, νὰ συζητῶ γιὰ χειροπιαστὰ πράγματα. Τώρα ὅμως βλέπω πὺς χειροπιαστὰ εἶναι ἐκεῖνα πὺ τὰ ἔλεγα παραμύθια καὶ χαρτοφάναρα. Χειροπιαστὴ εἶναι ἡ ἀγωνία πὺ βρίσκουμε. Ἄχ! Τοῦτος θὰ εἶναι ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, τοῦτος θὰ εἶναι ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων!».

Ἀπάνω σ' αὐτά, χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μου, κι ἄκουγα μονάχα τὰ βογκητά του, πὺ καὶ κεῖνα σβήσανε σιγὰ-σιγὰ. Μὲ πῆρε λίγο ὁ ὕπνος, μὰ σὲ μία στιγμή, κατάλαβα νὰ μὲ σπρώχνει ἕνα παγωμένο χέρι. Ἄνοιξα τὰ μάτια μου, καὶ τὸν βλέπω πάλι μπροστά μου. Τούτῃ τὴ φορὰ ἦτανε ἀκόμα πιὸ φριχτὸς καὶ πιὸ μικρόσωμος. Εἶχε γίνει ἴσαμε ἕνα βυζανιάρικο παιδάκι, μ' ἕνα μεγάλο γέρικο κεφάλι, πὺ τὸ κουνοῦσε ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ.

Ἄνοιξε τὸ στόμα του καὶ μοῦ εἶπε: «σὲ λίγη ὥρα θὰ ξημερώσει καὶ θὰ ἔρθουνε νὰ μὲ πάρουνε ἐκεῖνοι πὺ μὲ στείλανε!» τοῦ λέω:

«Ποιοὶ σὲ στείλανε;». Εἶπε κάτι μπερδεμένα λόγια, δίχως νὰ καταλάβω τίποτα. Ὑστερα μοῦ λέγει: «Ἐκεῖ πὺ βρίσκομαι εἶναι κι ἄλλοι πολλοὶ ἀπὸ κείνους πὺ σὲ περιπαίζανε γιὰ τὴν πίστη σου, καὶ τώρα καταλάβανε πὺς οἱ ἔξυπνάδες δὲν περνοῦνε παραπέρα ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο. Εἶναι καὶ κάποιοι ἄλλοι πὺ τοὺς ἔκανες καλό, κι αὐτοὶ σὲ κακολογούσανε. Κι ὅσο τοὺς συχωροῦσες, τόσο αὐτοὶ γινότανε χειρότεροι. Γιατὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἀντὶ νὰ τὸν κάνει ἡ καλοσύνη νὰ χαίρεται, αὐτὸς πικραίνεται, ἐπειδὴ τὸν κάνει νὰ νοιώθει τὸν ἑαυτὸ του νικημένο.

Τοῦτοι βρίσκονται σὲ χειρότερη κατάσταση ἀπὸ μένα, καὶ δὲ μποροῦνε νὰ βγοῦνε ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ φυλακὴ τους γιὰ νὰ ῥθουνε νὰ σὲ βροῦνε, ὅπως ἔκανα ἐγώ. Βασανίζονται πολὺ σκληρά, γιὰτὶ δέρνονται μὲ τὴ μᾶστιγα τῆς ἀγάπης, ὅπως εἶπε ἕνας ἅγιος.

Πόσο ἀλλιώτικος εἶναι ὁ κόσμος ἀπ' ὅ,τι τὸν βλέπαμε!

Ἀνάποδος ἀπὸ τὴν ἐξυπνὴ ἀντίληψή μας. Τώρα καταλάβαμε πὼς ἡ ἐξυπνάδα μας ἦτανε βλακεία, οἱ κουβέντες μας πονηρὲς μικρολογίες, κι οἱ χαρὲς μας Ψευτιὰ καὶ ἀπάτη.

Ἔσεῖς ποὺ ἔχετε στὴν καρδιά σας τὸ Χριστό, καὶ ποὺ γιὰ σᾶς ὁ λόγος του εἶναι ἀλήθεια, ἡ μονάχη ἀλήθεια, ἐσεῖς κερδίσατε τὸ Μεγάλο Στοίχημα, ποὺ μπαίνει ἀνάμεσα στοὺς πιστοὺς καὶ στοὺς ἀπίστους, αὐτὸ τὸ στοίχημα ποὺ τὸ ἔχασα ἐγώ ὁ ἐλεεινός, καὶ χάθηκα, καὶ τρέμω κι ἀναστενάζω, καὶ δὲ βρίσκω ἡσυχία: Ἀληθινά, στὸν Ἄδη δὲν ὑπάρχει πιά μετάνοια. Ἀλίμονο σ' ὅσους πορεύονται ὅπως πορευθήκαμε ἐμεῖς, τὸν καιρὸ ποὺ εἴμαστε ἀπάνω στὴ γῆ. Ἡ σὰρκα μας εἶχε μεθύσει, καὶ ἐμπαίξαμε ἐκείνους ποὺ πιστεύανε στὸ Θεὸ καὶ στὴ μέλλουσα ζωὴ, κι ὁ πολὺς κόσμος μας χειροκροτοῦσε. Σᾶς λέγαμε ἀνόητους, σᾶς κάναμε περίπαιγμα, κι ὅσο ἐσεῖς δεχόσαστε μὲ καλοσύνη τὰ πειράγματά μας, τόσο μεγάλωνε ἡ δική μας ἡ κακία.

Βλέπω καὶ τώρα πόσο θλιβόσαστε ἀπὸ τὸ φέρσιμο τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πὼς δεχόσαστε μὲ ὑπομονὴ τὶς φαρμακερὲς σαίτες ποὺ βγάζουνε ἀπὸ τὸ στόμα τους, λέγοντάς σας ὑποκριτές, θεομπαῖχτες καὶ λαοπλάνους. Ἄν βρισκότανε, οἱ δυστυχεῖς στὴ θέση ποὺ βρίσκομαι τώρα, καὶ βλέπανε ἀπὸ δῶ ποὺ βλέπω, θὰ τρομάζανε γιὰ ὅ,τι κάνουνε. Θέλω νὰ φανερωθῶ σ' αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς πῶ ν' ἀλλάξουνε δρόμο, μὰ δὲν ἔχω τὴν ἄδεια, ὅπως δὲν τὴν εἶχε κι ἐκεῖνος ὁ πλούσιος καὶ γιὰ τοῦτο παρακαλοῦσε τὸν Πατριάρχη Ἀβραὰμ νὰ στείλει τὸ φτωχὸ τὸ Λάζαρο. Μὰ καὶ ἐκεῖνον δὲν τὸν ἔστειλε, καὶ τοῦτο, γιὰ νὰ γίνουνε ἴδια ἄξιοι τῆς καταδίκης ὅσοι ἀμαρτάνουνε, κι ἄξιοί της σωτηρίας ὅσοι πορεύονται τὴ στράτα τοῦ Θεοῦ.

«Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ρυπαρὸς ρυπαρευθέτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνη ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια, τὸν ἔχασα ἀπὸ μπροστά μου.

Τα Μυστικά Άνθη, εκδ. Παπαδημητρίου, Αθήνα 1973